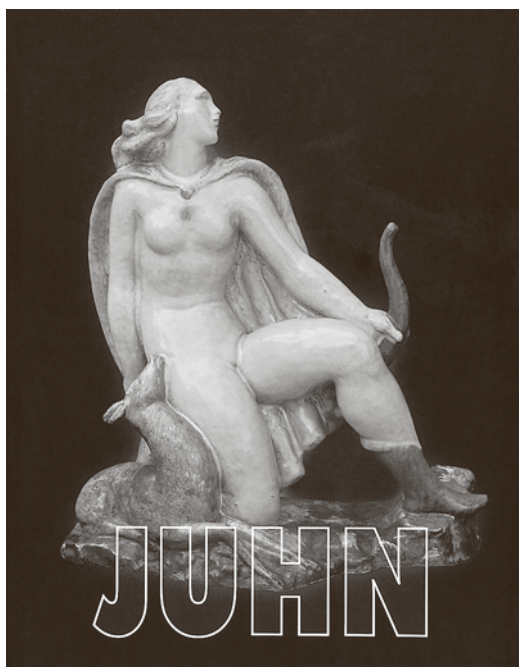

Lovorka
Magaš

Hinko Juhn – otet zaboravu

DAVORIN VUJČIĆ, Juhn,
Zagreb, ArTresor naklada, Akademija
likovnih umjetnosti, 2009., 224 str.,
ISBN 978-953-6522-62-0 (ArTresor) i
ISBN 978-953-7072-04-9 (ALU)

Sudbina i recepcija umjetničkog stvaralaštva hrvatskog kipara, prvog školovnog keramičara i pedagoga Hinka Juhna (1891.–1940.) u mnogočemu je simptomatična – iako je nezaobilazno ime naše povijesti umjetnosti, o njemu se do sada relativno malo znalo, a opus mu je bio razasut po brojnim muzejskim institucijama i privatnim zbirkama. Nedavno objavljena monografija čiji je autor Davorin Vujčić, a koja je rezultat dvanaestogodišnjeg istraživanja, pruža opsežan uvid u životni put i umjetnički razvoj Hinka Juhna te donosi do sada najpotpuniji katalog umjetnikovih djela. Kronologija Juhnova života uspostavljena je na temelju arhivskih istraživanja i svjedočanstava suvremenika, a brojna djela kontekstualizirana i detaljno tipološki, ikonografski i stilski interpretirana, te valorizirana. Vujčić priču o Hinku Juhnu *gradi* ispreplićući životopis i djelo, a oskudne podatke o umjetnikovu životu i nedostatak arhivske građe nadomješta očitavanjem njegova djela u širem kontekstu onodobnih europskih strujanja, odnosno ključnih događanja koja su obilježila hrvatsku umjetnost prve polovice 20. stoljeća. Primjenom takvog pristupa Vujčićeva je knjiga, osim monografskog prikaza, postala i sažetim pregledom nekih od važnih trenutaka naše povijesti umjetnosti *pročitanih kroz prizmu* Hinka Juhna. Naime, autor opsežno piše o prvim godinama Privremene više škole za umjetnost i umjetni obrt koju Juhn upisuje kao student prve generacije, Proljetnom salonu na kojemu je redovito izlagao te revitalizaciji interesa za umjetnički obrt koje je

obilježilo dvadesete godine i u našem kulturnom kontekstu kulminirao predstavljanjem na slavnoj pariškoj izložbi 1925., odnosno djelovanjem udruženja umjetnika "Djelo".

Monografiju odlikuje jasna i pregledna struktura, te podjela na poglavlja koja prate kronologiju umjetnikova života. Riječ je o prvom cjelovitom prikazu Juhnova opusa u kojemu su sažeta dosadašnja istraživanja, ali i iznesene brojna nova saznanja o njegovu životu i stvaralaštvu. S obzirom da je sačuvano relativno malo arhivskih dokumenata koji bi objasnili pojedina nerazsvjetljena poglavlja Juhnova života i djelovanja, autor

teze iznesene u tekstu nerijetko temelji na interpretaciji posredne arhivske građe i stilskih karakteristika radova. Monografija je opremljena cjelokupnim znanstvenim aparatom, a odlikuje ju jasna eksplikacija i piščev osoban pristup građi i interpretaciji Juhnova opusa.

Već su u uvodu naznačeni razlozi Juhnova "zaborava" i marginalizacije, koje autor pronalazi u umjetnikovu samozatajnom i nenametljivom karakteru te činjenici da se bavio *neatraktivnom* keramikom, odnosno intimnom i lirskom plastikom koja se nije mogla mjeriti s tada popularnom i aktualnom herojskom i monumentalnom skulpturom Ivana Meštrovića. Početno poglavlje *Djetinjstvo, školovanje i prvi radovi* donosi podatke o Juhnovoj obiteljskoj povijesti te školovanju u Zagrebu i Firenci. Vujčić u Juhnovim najranijim skulpturama prepoznaje odjeke dvaju kulturnih krugova – kratkotrajni utjecaj bečkog ekspresionizma koji je uskoro zamijenio trajni afinitet prema talijanskoj tradiciji i renesansnim majstorima. U idućem poglavlju *Hinko Juhn i (Hrvatski) Proljetni salon* donesena je detaljna analiza Juhnova sudjelovanja na manifestaciji čiji je bio jedan od osnivača i na kojoj je sudjelovao šesnaest puta. Naime, Juhn je u dosadašnjim publikacijama posvećenim hrvatskom kiparstvu, osim kao keramičar, bio percipiran prvenstveno kao jedan od najistaknutijih kipara Proljetnog salona. Vujčić posebnu pozornost posvećuje detektiranju izloženih skulptura te kritičkoj recepciji Juhnova stvaralaštva, koja je varirala od izuzetno pozitivnih ocjena i epiteta najboljeg kipara mlade generacije do negativnih kritika usmjerenih protiv Juhnove keramike. Upravo keramika zauzima posebno mjesto u umjetnikovu opusu, a Vujčić razloge opredjeljenja za taj vid umjetničkog djelovanja vidi u ranom susretu s tehnikom (u djetinjstvu), snažnom utjecaju školovanja u Italiji te ponajviše u onodobnoj aktualnoj težnji za sintezom umjetnosti i umjetničkog obrta. U poglavlju *Keramika Hinka Juhna* rasvjetljava se umjetnikova specijalizacija u važnim srednjoeuropskim centrima i put od

Češke, gdje 1918. izučava zanat i počinje se intenzivno baviti keramikom, preko Dresdena/Meissena do Beča, gdje na izvorima upoznaje najviše domete bečke secesije i art decoa. Važan utjecaj na Juhna ostavljaju Michael Powolny i keramičarke iz Wiener Werkstätte, a Vujčić te impulse prepoznaje u sličnoj motivici, virtuoznoj tehnici i upotrebi kolorita, te težnji za izradom uporabne keramike koja se uklapa u *total dizajn* interijera i odgovara postulatima Gesamtkunstwerka. U monografiji je posebna pozornost posvećena Juhnovu pedagoškom radu (1921. postaje profesor keramike na zagrebačkoj Akademiji) i njegovoj ulozi u kontinuiranom afirmiranju medija kod mlađe generacije umjetnika. Poglavlje *Art-deco i udruženje "Djelo"* posvećeno je najplodnijem periodu umjetnikova stvaranja kada u njegovom izričaju utilitarnost ustupa mjesto dekorativnosti. Vujčić analizira Juhnovu prisutnost na Izložbi dekorativnih umjetnosti u Parizu 1925. na kojoj dobiva drugu nagradu za keramiku, a time i internacionalno priznanje, te njegovo sudjelovanje u udruženju "Djelo" koje je nakon 1926. na našem prostoru aktivno promicalo umjetnički obrt. Juhn surađuje s arhitektima, koji su članovi udruženja, te sudjeluje u realizaciji velikih arhitektonskih javnih plastika (dekoracije javnog kupališta Središnjeg ureda za osiguranje radnika, odnosno reljefa na Domu općinskih činovnika u Zagrebu) u kojima inzistira na postavkama total dizajna. Poglavlje *Hinko Juhn 1930-ih* ocrtava promjene koje su obilježile Juhnovo stvaralaštvo u četvrtom desetljeću – dolazi do svojevrsnog zasićenja keramikom koju svodi na uporabnu dimenziju i povratka kiparstvu. Juhn se sve više posvećuje intimnoj skulpturi i brojnim ženskim aktovima izvedenim u tradicionalnim materijalima te portretima i arhitektonskoj plastici (1937. nastaje *Genij prosvjete*, a 1938. reljefi za Maticu hrvatskih obrtnika). Vujčić Juhnovu plastiku promatra i tumači u odnosu na ostale kipare generacije – Meštrovića, Kršinića i Augustinčića, a posebnu pozornost posvećuje svim segmentima Juhnova opusa. Naime, u dijelovima monografije obrađuje

njegov medaljerski opus koji je usko vezan uz sportsku tematiku, odnosno crteže koji su najčešće u funkciji ispitivanja kompozicija za buduće skulpture.

Posebno važna značajka ove monografije jest katalog u kojemu su popisana i u nekoliko kategorija – skulptura, djela primijenjene umjetnosti, plakete i medalje, crteži i skice, javna plastika – klasificirana sva poznata djela Hinka Juhna. Takav *catalogue raisonné* sa svim relevantnim podacima i reprodukcijom djela, literaturom i popisom izložaba na kojima je rad bio prikazan nažalost još uvijek predstavlja rijetkost, a ne pravilo, u

monografijama o hrvatskim umjetnicima. Knjiga je kvalitetno grafički oblikovana te bogato ilustrirana reprodukcijama u boji koje u velikoj mjeri prate tekst i time olakšavaju čitateljevo prolaženje materijom.

Vujčićeva monografija značajan je prinos hrvatskoj povijesti umjetnosti jer opsežnom i detaljnom obradom jednog opusa zaboravu “otima” djelo kipara koji je tijekom života ostao u sjeni slavnijih suvremenika i bio percipiran prvenstveno kao keramičar, iako njegov opus čini važnu i vitalnu dionicu povijesti hrvatske skulpture, posebno njezine intimističke, lirske linije. x